

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2009-02-17

Närvarande: F.d. regeringsrådet Rune Lavin, justitierådet Marianne Lundius och regeringsrådet Karin Almgren.

Fingeravtryck i pass

Enligt en lagrådsremiss den 5 februari 2009 (Justitiedepartementet) har regeringen beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i passlagen (1978:302).

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunniga Karin Erlingsson.

Förslaget föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Genom den föreslagna lagändringen blir det obligatoriskt att lämna fingeravtryck i samband med passansökan. Två normgivningsbemyndiganden med ett väsentligt utökat innehåll i förhållande till det motsvarande bemyndigande som för närvarande finns i lagen föreslås skola införas.

6 §

Föreskriften i första stycket tredje meningen innebär att sökanden är skyldig att inställa sig personligen om annat inte följer av föreskrifter som får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Lagrådet vill här betona att med denna konstruktion

föreligger inte något bemyndigande för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela de ifrågavarande föreskrifterna. Språkligt sett anger föreskriften endast att undantag från huvudregeln kan finnas i vissa slags föreskrifter, nämligen sådana som får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Om syftet är att de nämnda organen ska bemyndigas att meddela föreskrifter, måste detta komma till klart uttryck i ett vedertaget bemyndigande.

I tredje stycket innehåller förslaget två normgivningsbemyndiganden. Båda avser föreskrifter rörande skyldigheter för enskild i samband med passansökan. Föreskrifterna är av det slag att de kan anses falla under 8 kap. 3 § regeringsformen. Mera problematiskt är om bemyndigandena angår något sådant ämne som anges i uppräkningsen i 8 kap. 7 § första stycket regeringsformen. Det har i praktiken visat sig att en extensiv tolkning av ämnena i uppräkningsen i vissa fall varit nödvändig, om man ska upprätthålla en effektiv och smidig lagstiftningsprocess. Se Lavin, Lagrådet och den offentliga rätten, 2001, s. 84 f. I det nu aktuella fallet anser Lagrådet att man, om äntveksamheten är påtaglig, bör kunna sträcka sig så långt att passfrågor skulle kunna falla inom området för "kommunikationer" i tredje punkten av uppräkningsen. På så sätt skulle de föreslagna bemyndigandena kunna anses grundlagsenliga.